

Raadsinformatiebrief

Betreft: Meicirculaire 2024

Aan de leden van de gemeenteraad

Meicirculaire 2024 van het gemeentefonds

Samenvatting en conclusie

Op 27 mei jongstleden is de meicirculaire van het gemeentefonds gepubliceerd, de eerste circulaire van het jaar 2024. De meicirculaire geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid. De effecten van het hoofdlijnenakkoord van het aankomende kabinet zijn in deze circulaire nog niet verwerkt.

De financiële effecten van de meicirculaire 2024 zijn door het moment van publicatie niet meegenomen in de Kadernota 2025-2028 en daardoor van belang voor de nog op te stellen Programmabegroting 2025.

De meicirculaire is belangrijk, omdat daarin de jaarlijkse loon- en prijsindex wordt aangepast naar het nieuwe boekjaar. Deze aanpassing van het accres (de jaarlijkse toe- en afname van het gemeentefonds) is bedoeld om de loon- en prijsstijgingen waar gemeenten mee te maken krijgen te compenseren.

Als we het totale effect van de meicirculaire 2024 afzetten tegen de nog in de begroting op te nemen indexatie (percentages conform Kadernota 2025-2028), levert dat het volgende beeld op:

Tabel 1: Effect meicirculaire op begrotingssaldo

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Effect meicirculaire 2024 op begrotingssaldo	5.437	5.383	5.356	5.328
Nog in begroting op te nemen indexatie 2025	-5.700	-5.700	-5.700	-5.700
Effect meicirculaire 2024 op begrotingssaldo na indexatie	-263	-317	-344	-372
V = voordelig, N = nadelig	N	N	N	N

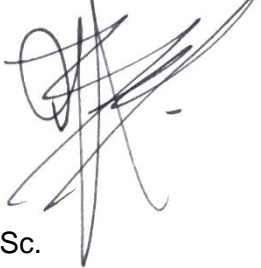
Richting de Programmabegroting 2025 houdt dit in dat het in de Kadernota 2025-2028 gepresenteerde saldo met bovengenoemde bedragen naar beneden moet worden bijgesteld.

De meicirculaire biedt (dus) onvoldoende compensatie om de nog in het begrotingssaldo op te nemen indexatie (voor onder andere subsidies, gemeenschappelijke regelingen, CAO stijging lonen en "reguliere uitgaven") op te vangen. Dit effect past in het landelijke beeld. De inflatieverwachting valt voor de komende jaren lager uit dan waarmee het Rijk in de septembercirculaire 2023 heeft gerekend. Deze lagere percentages werken door in de compensatie die gemeenten krijgen via het

gemeentefonds. Bovendien levert de nieuwe financieringssystematiek een negatief accres op wat het effect op de hoogte van de algemene uitkering nadelig beïnvloedt.

Den Helder, 11 juni 2024.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Den Helder,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J.A. de Boer', written in a cursive style.

J.A. (Jan) de Boer MSc.
burgemeester

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. van Egerschot', written in a cursive style.

J. (Jeroen) van Egerschot
loco-secretaris

Bijlage: 1

Bijlage: Technische toelichting

Belangrijkste onderwerpen meicirculaire

Wij zetten de belangrijkste zaken uit de meicirculaire voor u op een rijtje:

- De nieuwe financieringssysteem is vervroegd van 2027 naar 2024.
- De oploop van de opschalingskorting is vanaf 2026 afgeschaft.
- De afrekening van het BTW Compensatiefonds over 2023 is positief.
- Vanuit de Hervormingsagenda Jeugd komt de extra besparing van het Rijk van € 500 miljoen voor 2025 te vervallen.

Totaal effect meicirculaire op begrotingssaldo

Gemeenten krijgen taken opgelegd vanuit het Rijk. Voor de uitvoering van deze taken geeft het Rijk gelden via het gemeentefonds. In Den Helder zetten we deze gelden apart, zodat deze ook daadwerkelijk beschikbaar zijn voor de uitvoering van de opgelegde taken. De via de meicirculaire te ontvangen gelden corrigeren we hier dan ook voor. Het saldo dat daarna overblijft, heeft effect op de hoogte van het begrotingssaldo:

Tabel 2: Effect meicirculaire 2024 op begrotingssaldo

Bedragen x€ 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Extra ontvangsten meicirculaire 2024	3.333	7.324	6.425	6.405	6.408
Mutatie deelfonds sociaal domein: LPO Beschermd wonen	-432	-432	-432	-432	-432
Taakmutaties	-144	-1.236	-391	-398	-429
Mutaties decentralisatie uitkeringen	-506	-219	-219	-219	-219
Effect meicirculaire 2024 op begrotingssaldo	2.251	5.437	5.383	5.356	5.328
Nog in begroting op te nemen indexatie 2025	-	-5.700	-5.700	-5.700	-5.700
Totaal effect op begrotingssaldo inclusief indexatie 2025	2.251	-263	-317	-344	-372
V=voordelig, N=nadelig	V	N	N	N	N

De nog in de begroting op te nemen indexatie is gebaseerd op de door het Centraal Planbureau berekende percentages zoals opgenomen in de Kadernota 2025-2028.

Het effect van de meicirculaire 2023 op het begrotingssaldo is uit de volgende onderdelen opgebouwd:

Tabel 3: Verklaring effect meicirculaire 2024 op begrotingssaldo

Bedragen x€ 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Accres	513	-2.528	-790	-1.119	-984
Nominale ontwikkeling en ontwikkeling uitkeringsbasis	297	4.969	5.567	5.877	5.725
Afschaffen oploop opschalingskorting	-	-	2.254	2.247	2.236
Reeds opgenomen in Kadernota 2025-2027 afschaffen opschalingskorting		2.300	-2.300	-2.300	-2.300
Afrekening ruimte onder BCF-plafond 2023	722	-	-	-	-
Aanpassing stelpost BCF	719	696	652	651	651
Effect meicirculaire 2024 op begrotingssaldo	2.251	5.437	5.383	5.356	5.328
V=voordelig, N=nadelig	V	V	V	V	V

De meest opvallende mutaties lichten we hieronder kort toe:

- Accres
In de meicirculaire 2024 is de nieuwe financieringssysteem vervroegd van 2027 naar 2024. Dit betekent dat de koppeling van het accres aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) per 2024 al is ingevoerd. De nieuwe financieringssysteem levert een lager accres op dan de oude rekenmethode gebaseerd op cijfers van Centraal Economisch Plan. In 2024 compenseert het Rijk dit nadeel volledig, in 2025 deels.

- Nominale ontwikkeling en ontwikkeling uitkeringsbasis
De nominale ontwikkeling is de compensatie die gemeenten ontvangen om loon- en prijsmutaties te compenseren. Deze wordt jaarlijks bij de meicirculaire toegerekend. Daarnaast zijn de ramingen van de landelijke aantallen van onder andere bijstandsontvangers en lage inkomens naar beneden bijgesteld. Daardoor stijgt de uitkeringsfactor en daarmee de algemene uitkering.
- Afschaffen oploop opschalingskorting
Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot € 975 miljoen in 2026. Deze korting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. In de meicirculaire 2024 is de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026 geschrapt.
- Afrekening BTW compensatiefonds
Het BTW Compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Gemeenten zijn in 2023 € 573 miljoen onder dit plafond gebleven met declaraties. In de septembercirculaire 2023 werd aan Den Helder al een voorschot uitbetaald van € 367.000. De definitieve afrekening BCF bedraagt € 722.000 extra en dit bedrag wordt in 2024 incidenteel toegevoegd. Op basis van de ruimte onder het plafond van het jaar 2023 mogen gemeenten in de begroting 2025 een structurele stelpost opnemen. Wij hebben de structurele stelpost hierop aangepast.

Hervormingsagenda jeugd

In de meicirculaire 2024 is opgenomen dat de geraamde extra besparing van het Rijk van € 500 miljoen voor 2025 komt te vervallen. De maatregelen die tot besparing moeten leiden zijn nog niet door het Rijk gerealiseerd. Hier hadden we in Den Helder al rekening mee gehouden. We ontvangen in 2025 een extra bijdrage van € 1,9 miljoen voor jeugdzorg, dat is € 798.000 meer dan waar we destijds rekening mee hadden gehouden. Nadere besluitvorming over de inzet van dit bedrag volgt nog.